

Wymagania edukacyjne z języka polskiego dla uczniów klas IV

Sprawności	Wymagania				wykraczające (ocena: celujący)
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzające (ocena: dobry)	dopelniające (ocena: bardzo dobry)	
UCZEN					
Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji	<ul style="list-style-type: none"> • czyta poprawnie tekst, wyznaczając głosowo granice zdań • słucha uważnie wypowiedzi nauczyciela i uczniów • określa temat tekstu • zna pojęcia <i>autor</i>, <i>narrator</i>, <i>czytelnik</i>, <i>słuchacz</i> • rozpoznaje tekst literacki • rozpoznaje formy gatunkowe wypowiedzi (zaproszenie, życzenia, ogłoszenie, przepis) • wydobywa z tekstu wskazane informacje • wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost • rozumie treść pytań, poleceń i 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta poprawnie tekst, zwracając uwagę na znaki interpunkcyjne • słucha uważnie całości wypowiedzi nauczyciela i uczniów • określa główną myśl tekstu • odróżnia autora od narratora • rozpoznaje tekst informacyjny • odróżnia formy gatunkowe wypowiedzi • porządkuje informacje z tekstu • odczytuje informacje wyrażone wprost • rozumie dosłowne znaczenia wyrazów • określa prawdziwość 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta płynnie tekst, podkreślając głosem ważne słowa • nawiązuje do wypowiedzi innych we własnej pracy • samodzielnie wydobywa z tekstu istotne informacje • określa relacje autor – narrator – czytelnik (słuchacz) • odróżnia tekst literacki od informacyjnego • zna funkcje różnych form gatunkowych wypowiedzi • odróżnia informacje ważne od drugorzędnych • dostrzega w tekście treści wyrażone wprost i pośrednio 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści • wykorzystuje wysłuchane wypowiedzi we własnej pracy • wykorzystuje informacje z tekstu • wyjaśnia funkcję autora i narratora w tekście • określa funkcje tekstu literackiego i informacyjnego • wyodrębnia elementy charakterystyczne dla różnych form gatunkowych • hierarchizuje informacje • odczytuje treści wyrażone wprost i 	<ul style="list-style-type: none"> • ma szerokie kompetencje w zakresie odbioru różnych tekstów kultury • twórczo wykorzystuje informacje z przeczytanych tekstów • świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę i umiejętności językowe w zakresie słownictwa, składni, fleksji i fonetyki • samodzielnie i kreatywnie korzysta z różnych źródeł informacji • chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych • bierze udział i odnosi sukcesy w konkursach przedmiotowych z języka polskiego

	<p>nieskomplikowanych informacji</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie <i>prawda, fałsz</i> • zna pojęcie <i>tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie</i> • korzysta ze słownika ortograficznego • potrafi odnaleźć wskazane hasło w encyklopedii • zna pojęcie <i>podmiot, orzeczenie, określenia</i> • zna pojęcie <i>zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte</i> • wie, na jakie pytania odpowiada rzeczownik, czasownik, przymiotnik i przysłówki • rozpoznaje w tekście formy liczb odmiennych części mowy • odczytuje proste znaki i piktogramy 	<p>informacji dotyczącej tekstu</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie <i>akapit</i> • zna budowę słownika ortograficznego • wyszukuje hasła w encyklopedii • rozpoznaje podmiot i orzeczenie w zdaniu, wyodrębnia związek główny • odróżnia zdanie od wypowiedzenia bez czasownika • rozpoznaje w wypowiedziach rzeczownik, czasownik, przymiotnik i przysłówki • rozpoznaje w tekście formy czasów i rodzajów gramatycznych • rozpoznaje emocje na podstawie wyrazu twarzy 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie proste przenośne znaczenia wyrazów • wyodrębnia przesłanki w tekście • wyodrębnia w tekście części kompozycyjne • korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych • korzysta z informacji zawartych w encyklopedii • rozróżnia wyrazy określone i określające • rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte oraz nierozwinięte i rozumie ich funkcje • odróżnia rzeczowniki własne od pospolitych • rozpoznaje w tekście formy osób • rozpoznaje emocje wyrażane gestami i postawą 	<p>pośrednio</p> <ul style="list-style-type: none"> • odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów od prostych znaczeń przenośnych • wyciąga wnioski z tekstu • określa funkcję wstępu, rozwinięcia, zakończenia • określa funkcje słowników • korzysta z różnych źródeł informacji • wyjaśnia funkcję orzeczenia, podmiotu i określeń w zdaniu • wyodrębnia równoważnik zdania w tekście • wskazuje różnice między rzeczownikiem, czasownikiem, przymiotnikiem i przysłówkiem • określa funkcje form liczb, czasów, rodzajów i osób w wypowiedzi • nazywa emocje 	
--	--	--	--	--	--

				wyrażane za pomocą różnych form ekspresji	
Analiza i interpretacja tekstów kultury	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa reakcje czytelnicze • wypowiada się na temat sytuacji bohatera literackiego i filmowego • wypowiada się na temat postaci literackiej • odróżnia dzieło literackie od filmu • zna pojęcie <i>fikcja literacka</i> • wymienia prawdopodobne (realistyczne) elementy świata przedstawionego • zna pojęcie <i>epitet, porównanie, przenośnia</i> • rozpoznaje wers, zwrotkę i refren, wskazuje rymy w wierszu • posługuje się 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi tekstów literackich • określa sytuację bohatera literackiego i filmowego • wskazuje pozytywne i negatywne cechy bohatera • rozpoznaje różne teksty kultury • odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości • wymienia nieprawdopodobne (fantastyczne) elementy świata przedstawionego • odróżnia uosobienie od ożywienia • odróżnia wiersz ciągły od stroficznego i rymowy od wiersza bez rymów • posługuje się 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury • porównuje sytuację bohatera z własnymi doświadczeniami • prezentuje swój pogląd na temat bohatera • odróżnia prozę od poezji • odróżnia fikcję filmową od rzeczywistości • wypowiada się na temat fantastyki w baśniach • wskazuje w tekście literackim epitety, porównania, przenośnie (w tym uosobienia i ożywienia) • określa rolę rymów w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje emocje towarzyszące odbiorowi tekstów kultury • komentuje sytuację bohatera • posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do postaci • wskazuje środki artystycznego wyrazu charakterystyczne dla literatury i filmu • określa rolę autora tekstu w kreowaniu fikcji literackiej • wypowiada się na temat elementów fantastycznych w utworach współczesnych • objaśnia funkcje językowych środków stylistycznych • używa pojęć <i>wiersz ciągły, stroficzny, rymowy, bezrymowy</i> podczas analizy wiersza • rozpoznaje środki 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje teksty poetyckie na poziomie metaforycznym • podczas analizy utworów odwołuje się do różnych kontekstów literackich • dostrzega symboliczne treści w utworach literackich i plastycznych • stawia pytania problemowe w odniesieniu do przeczytanych tekstów • dostrzega i objaśnia związki pomiędzy warstwą językową, brzmieniową i semantyczną utworów poetyckich • w sposób przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając przy tym motywacje ich działania oraz kontekst sytuacyjny • kreatywnie wykorzystuje posiadaną wiedzę i umiejętności w sytuacjach problemowych dotyczących odbioru tekstów literackich

	<p>terminami <i>scena, aktor</i> w kontekście widowiska teatralnego</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wybrane fakty dotyczące historii kina • odróżnia film od programu informacyjnego • wyodrębnia wydarzenia w tekście • wie, że bohater jest jednym z elementów świata przedstawionego w utworze • identyfikuje opowiadanie, komiks, baśń, przysłowie • odczytuje teksty literackie na poziomie dosłownym • używa pojęcia <i>przesłanie</i> w odniesieniu do baśni • posługuje się pojęciami <i>dobro – zło</i> w odniesieniu do treści baśni • czyta większość wymaganych lektur 	<p>terminami <i>kostium, rekwizyt</i> w kontekście widowiska teatralnego</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciami związanymi z filmem (<i>aktor, reżyser, kadr, plan filmowy</i>) • rozpoznaje wybrane gatunki filmowe • omawia wydarzenia w tekście • krótko prezentuje najistotniejsze informacje o bohaterze • odróżnia wiersz od innych tekstów kultury • odbiera różne teksty kultury na poziomie dosłownym • wie, że obecność przesłania jest jedną z cech baśni • rozróżnia pozytywne i negatywne zachowania bohaterów literackich • czyta większość wymaganych lektur w całości i analizuje ich świat przedstawiony 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia różne elementy składające się na widowisko teatralne • rozpoznaje poszczególne plany filmowe • wyjaśnia różnicę między filmem animowanym a innymi gatunkami filmowymi • analizuje przebieg zdarzeń • wypowiada się na temat uczuć i przeżyć bohatera • wymienia cechy opowiadania, komiksu, baśni tradycyjnej i współczesnej • odczytuje przenośne sensory utworu opartego na nieskomplikowanych konstrukcjach metaforycznych • odczytuje przesłanie baśni • zestawia wartości i ich przeciwieństwa na zasadzie kontrastu • czyta wszystkie wymagane lektury w 	<p>wyrazu charakterystyczne dla pantomimy</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa właściwości i funkcje poszczególnych planów filmowych • nazywa tworzywo przekazów audiowizualnych (ruchome obrazy, dźwięk) • stosuje słownictwo określające następstwo zdarzeń • określa motywy działania bohatera • wyjaśnia funkcję przysłowia • odczytuje proste symbole i alegorie • formułuje samodzielnie przesłanie baśni • odczytuje wartości i antywartości wpisane w teksty kultury • czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża opinie na temat tekstów literackich, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska
--	--	--	--	---	---

	przynajmniej we fragmentach i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego		całości i interpretuje wybrane wątki		
Tworzenie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • udziela poprawnych i logicznych odpowiedzi na pytania • przedstawia się w kilku zdaniach • formułuje poprawnie pytania podczas rozmowy • tworzy wypowiedzi wyrażające różne intencje, np. prośbę, polecenie, podziękowanie, przepraszenie • redaguje według podanego wzoru użytkowe formy wypowiedzi: list prywatny (tradycyjny i e-mail), kartkę z pozdrowieniami, ogłoszenie, zaproszenie, życzenia, przepis kulinarny, proste notatki w różnych formach • redaguje według 	<ul style="list-style-type: none"> • krótko wypowiada się na podany temat związany z otaczającą rzeczywistością • dostosowuje sposób przedstawiania do sytuacji komunikacyjnej • formułuje logiczne pytania do tekstu • stosuje różne typy wypowiedzeń w zależności od zamierzonego celu • redaguje samodzielnie użytkowe formy wypowiedzi • redaguje samodzielnie opowiadanie odtwórcze, opis przedmiotu i miejsca 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się logicznie na podany temat związany z poznanymi tekstami kultury • stosuje formy grzecznościowe w wypowiedzi ustnej i pisemnej (pozdrowienia, list, życzenia SMS) • formułuje pytania o zróżnicowanej budowie • posługuje się pozawerbalnymi środkami komunikowania się stosownie do okoliczności • redaguje użytkowe formy wypowiedzi, stosując odpowiednie słownictwo • redaguje opowiadanie twórcze oraz rozwinięty opis przedmiotu i miejsca 	<ul style="list-style-type: none"> • świadomie porządkuje i komponuje treść swoich wypowiedzi • dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu • formułuje pytania o charakterze uogólniającym • podkreśla intencje wypowiedzi pozawerbalnymi środkami porozumiewania się • redaguje użytkowe formy wypowiedzi, stosując środki językowe podkreślające intencję wypowiedzi • redaguje charakteryzujące się bogactwem językowym 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje bezbłędne językowo, oryginalne pod względem treści i stylu różne formy wypowiedzi • swobodnie posługuje się werbalnymi i pozawerbalnymi środkami wyrazu w swoich wypowiedziach ustnych • operuje bogatym słownictwem z różnych kręgów tematycznych • samodzielnie poszerza wiedzę i umiejętności poza treści przewidziane programem nauczania • w sposób szczególny dba o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową wypowiedzi • podejmuje działalność literacką i kulturalną • prowadzi blog internetowy • redaguje twórcze, oryginalne teksty informacyjne o szkole

	<p>podanego wzoru opowiadanie odtwórcze, opis przedmiotu, opis miejsca,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wydziela margines i dba o estetykę tekstu • sporządza według podanego wzoru odtwórczy plan ramowy wypowiedzi • słucha z uwagą uczestników rozmowy • czytając głośno, uwzględnia kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzeń • wygłasza tekst z pamięci • rozróżnia wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące • buduje logiczne zdania • stara się przestrzegać poprawności gramatycznej wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • wyróżnia istotne treści w tekstach użytkowych • sporządza samodzielnie odtwórczy plan ramowy wypowiedzi • mówi na temat, uczestnicząc w rozmowie • czytając głośno, uwzględnia przecinki w wypowiedzeniach • recytuje tekst poetycki • używa świadomie wypowiedzeń oznajmujących, pytających i rozkazujących • tworzy poprawne wypowiedzenia pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte • przestrzega poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych, tworząc wypowiedzi o nieskomplikowanej strukturze językowej • używa przymiotników 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedzi zgodne z cechami kompozycyjnymi danej formy • stosuje jednolitą formę wypowiedzeń (bez czasownika) w zapisie planu ramowego • włącza się do rozmowy w kulturalny sposób • czytając głośno, uwzględnia różne znaki interpunkcyjne • artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji • używa wypowiedzeń wykrzyknikowych ze świadomością ich funkcji • tworzy poprawne wypowiedzenia pojedyncze i złożone • stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych • uwzględnia w wypowiedziach różne 	<p>opowiadanie oraz opis przedmiotu i miejsca</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozplanowuje kompozycję układu treści w różnych formach notatek • dba o zwięzłość wypowiedzi w zapisie planu ramowego • reaguje na wypowiedzi innych rozmówców • czytając głośno, przekazuje intencję tekstu • głosowo interpretuje tekst • zapisuje poprawnie wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe • przekształca zdanie pojedyncze w równoważnik zdania i odwrotnie ze świadomością celu • poprawnie stosuje w wypowiedzi wyrazy o trudnej odmianie 	<p>przeznaczone do gazetki lub na stronę internetową</p>
--	---	---	---	---	--

	<p>odmiennych</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzy przysłówki od przymiotników • zna zasady pisowni: <ul style="list-style-type: none"> – <i>rz, ż, ó, u, h, ch,</i> – <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami i przysłówkami – wielką i małą literą – <i>q</i> i <i>ę</i> – <i>i</i> po spółgłoskach • zamyka wypowiedzenia oznajmujące kropką • operuje poprawnie słownictwem skoncentrowanym przede wszystkim wokół tematów: dom, rodzina, szkoła i nauka, środowisko przyrodnicze i społeczne 	<p>i przysłówków we właściwych kontekstach</p> <ul style="list-style-type: none"> • stara się przestrzegać poprawności ortograficznej w zakresie pisowni: <ul style="list-style-type: none"> – <i>rz, ż, ó, u, h, ch,</i> – <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami i przysłówkami – wielką i małą literą – <i>q</i> i <i>ę</i> – <i>i</i> po spółgłoskach w podanym zestawie ortogramów • stosuje poprawnie kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzeń • tworzy rodziny wyrazów 	<p>natężenie cech i właściwości</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje w większości wyrazów zasady pisowni: <ul style="list-style-type: none"> – <i>rz, ż, ó, u, h, ch,</i> – <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami i przysłówkami – wielką i małą literą – <i>q</i> i <i>ę</i> – <i>i</i> po spółgłoskach w podanym zestawie ortogramów • stosuje poprawnie kropkę w zapisie dat • odróżnia wyrazy pokrewne od bliskoznacznych 	<ul style="list-style-type: none"> • używa we właściwych kontekstach przymiotników i przysłówków o różnych natężeniach cechy • stosuje we wszystkich wyrazach zasady pisowni: <ul style="list-style-type: none"> – <i>rz, ż, ó, u, h, ch,</i> – <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami i przysłówkami – wielką i małą literą – <i>q</i> i <i>ę</i> – <i>i</i> po spółgłoskach w podanym zestawie ortogramów • poprawnie używa różnych znaków interpunkcyjnych • stosuje świadomie w swoich wypowiedziach związki frazeologiczne 	
--	---	--	---	---	--